

UPYNOS ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS VARDO IR GIRDIŠKĖS ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS SNIEGINĖS BAŽNYČIŲ ARCHYVAI

ERNESTAS VASILIAUSKAS, RITA REGINA TRIMONIENĖ

Iki šiol stokojama išsamių tyrimų ir duomenų apie prie buvusių Rytprūsių prigludusio buvusio Batakių dekanato (dabar Šilalės ir Tauragės) parapijų, tarp jų ir mažųjų Žemaičių vyskupystės filijinių bažnyčių, archyvus. Tyrėjai dažniausiai apsiriboja konkrečios bažnyčios istorija, meno vertybėmis, nuošalyje palikdami joje buvusius archyvus ir bibliotekas, jų formavimąsi. Viena jų – Upynos Švč. Mergelės Marijos Vardo bažnyčia (Telšių vyskupija, Šilalės dekanatas). Dalis archyvų visiškai ar iš dalies (Balsių (Šilalės bažnyčioje, nuo 1683 m.), Girdiškės, Skaudvilės (Lietuvos valstybės istorijos archyvas – LVIA, 4 vnt., 1881–1947 m.), Šilalės (bažnyčioje, nuo 1672 m.), Tenenių (bažnyčioje), Upynos ir kt.) pasiekė mūsų dienas, kiti neišliko – sudegė (Batakiai, Kaltinėnai) arba pražuvo kitomis aplinkybėmis. Tad jų tyrimai, be abejo, gali suteikti vertingos informacijos įvairiems klausimams (parapijų tinklo, istorijos, viešajam gyvenimui, demografijos pokyčiams, kunigų ir filialistų kasdieniam gyvenimui, asmenvardžiams ir kt.) tyrinėti. Šioje publikacijoje pateikiama Upynos ir iš dalies Girdiškės katalikų bažnyčios parapijos archyvų iki 1940 m. sudėtis ir jo kaita.

Upynos bažnyčia, parapija ir archyvas. 1554 m. surašytame akte dėl Karšuvos valsčiaus bajorų žemės nuosavybės minimas „Upynos kelio laukas“ (*pole Upina reczki*). 1562 m. Karšuvos valsčiaus inventoriuje plačiau aprašytas didžiojo kunigaikščio Pilsūdų arba Upynos kaimas, kuriam priklausė 48 valakai dirbamos žemės, dar apie 10 valakų ganyklų ir kitų duomenų. Vėliau, XVII a., susiformavo atskira didžiojo kunigaikščio Upynos valda su dvaro pastatais, miesteliu, duodama valdyti įvairiems asmenims, kuri išbuvo valstybine iki 1855 m. 1633 m. Vladislovas Vaza Upynai suteikė teisę vieną kartą per savaitę (trečiadieniais) rengti turgus ir du kartus per metus (04-11, 11-01) – prekymečius. Upynos koplyčia (Kaltinėnų filija) mi-

Upynos bažnyčia su varpine ir šventoriaus vartais. 2015. Ernesto Vasiliausko nuotrauka

nima 1639 m., bažnyčia – 1688 m., kuri buvo Šilalės, o XVIII a. – Kaltinėnų filija, nuo 1804 m. įsteigus Girdiškės parapiją – šios filija. 1705 m. bažnyčia sudegė, 1706 m. atstatyta (XVIII–XIX a. inventoriuose ir istoriografijoje nurodoma ši steigimo data). 1834 m. rugpjūčio 28 d. kilus gaisrui bažnyčia vėl sudegė. Dabartinė – tradicinės architektūros medinė Upynos Švč. Mergelės Marijos Vardo bažnyčia pastatyta 1835–1836 m. Lėšų statybai skyrė dvaro nuomininkai Raseinių pavieto Pasienio teismo teisėjai Urbanavičiai ir Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės brolija¹. Varpai buvo atvežti iš uždarytos Raseinių karmelitų vienuolyno bažnyčios. Rekonstruota 1913 m. Tais pačiais metais vietos kurato kun. Ignoto Spudo (g. 1877 m., įšventintas 1900 m., Upynoje dirbo 1908–1918 m.)² pastangomis įkurtas Upynos cirkulius su 2300 asmenų (Batakių dekanate), o 1926 m. – parapija (Kaltinėnų dekanate nuo 1924 m.). Dabar Upynoje gyvenantis klebonas nuo 1978 m. aptarnauja Upynos, Girdiškės ir Varsėdžių parapijas. Vertinga ir prie jos stovinti XIX a. varpinė bei šventoriaus akmeninė tvora (aptverta 1929 m.)

¹ Žr. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Retų knygų ir rankraščių skyrius, (toliau – LNMMB RKRS), f. 108, b. 3, l. 20.

² Žr. Klemensas Lovčikas, *Upynos parapijos Švč. Mergelės Marijos Vardo bažnyčios istorija*: [Mašinraštis], 2010, l. 17.

Upynos bažnyčios šventoriaus naujieji vartai ir jų statytojai (iš kairės Antanas Viliušis, Aloyzas Kėdys, Antanas Jurgaitis, meistras Antanas Martišius, klebonas Jonas Kusas, Edmundas Kasputis, Anicetas Kasputis). 1973. Iš kun. Jono Kuso sudaryto albumo

su vartais³ (perstatyti 1973 m.). Apie bažnyčios varpus (1796) rašė Gintautas Žalėnas⁴, plačiau apie istoriją Kazys Misius, varpus – Povilas Šverėbas, architektūrą – Liepa Gričiūtė-Šverėbienė⁵ ir kt.

2015 m. Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institute (KU BRIAI) buvo suskaitmeninti (Ernestas Vasiliauskas) Upynos Švč. Mergelės Marijos Vardo bažnyčios (38 knygos, segtuvai, iš viso 3267 lapai)⁶ ir Girdiškės Švč. Mergelės Marijos Snieginės bažnyčios (8 krikšto metrikų, mirties metrikų, jungtųjų ir kt. knygos, iš viso 867 lapai) archyvai (saugomi Upynos klebonijoje, skaitmeninės kopijos – KU BRIAI moksliniame archyve, LVIA (f. 1999, ap. 1, b. 77-82, 138-173)). Lietuvos nacionalinės

³ Vytenis Almonaitis, Junona Almonaitienė, *Šiaurės Karšuva: Keliautojo po Šilalės kraštą žinynas*, Kaunas: Keliautojo žinynas, 2014, p. 164–167; Kazys Misius, Romualdas Šinkūnas, *Lietuvos katalikų bažnyčios: Žinynas*, Vilnius: Pradai, 1993, p. 408; Liepa Gričiūtė-Šverėbienė [ir kt.], *Šilalės krašto bažnyčios: Istorija ir architektūra*, Klaipėda: Druka, Šilalės rajono savivaldybės viešoji biblioteka, 2016, p. 163; Danutė Mukienė, „Upyna“, in: *Žemaičių žemė*, Vilnius, 2010, Nr. 3, p. 16–18; Elmantas Meilus, *Žemaitijos kunigaikštystės miesteliai XVII a. II pusėje – XVIII a.: Raida, gyventojai, amatai, prekyba*, Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 1997, p. 167.

⁴ Gintautas Žalėnas, „Varnių varpų liejykla“, in: *Menotyra*, Vilnius, 2011, t. 18, Nr. 1, p. 78.

⁵ Liepa Gričiūtė-Šverėbienė [ir kt.], *op. cit.*, p. 162–172.

⁶ Dalis knygų patalpinta: Lietuvos genealogijos ir heraldikos draugija: Virtualusis archyvas, in: <http://genealogija.lt/va/index.html>, (2016-10-18).

Martyno Mažvydo bibliotekos Retų knygų ir rankraščių skyriuje (LNMMB RKRS) saugoma nedidelė Upynos bažnyčios archyvo dalis (f. 108, b. 1–16; jį sudaro Žemaičių vyskupystės 1737–1879 m. (su protarpiais) potvarkių, raštų nuorašai bažnyčių valdymo, administravimo ir parapijiečių reikalais, tarp jų Motiejaus Valančiaus raštai lietuvių kalba dėl blaivybės skleidimo, keletas 1827–1886 m. Upynos bažnyčios vizitacijos aktų, bažnytinės žemės 1911? m. planas, Upynos kunigų 1844–1884 m. susirašinėjimas su Žemaičių dvasine konsistorija, pasaulietinėmis įstaigomis parapijos reikalais ir kt. paskiri dokumentai)⁷, o Šilalės r. civilinės metrikacijos skyriuje (ŠCMS) – 2 Upynos bažnyčios krikšto metrikų knygos su alfabetiniais sąrašais (viena krikšto metrikų knyga apima 1932-01-03 – 1938-04-27 laikotarpį su alfabetiniu 15 puslapių sąrašu, kita – 1939-01-01 – 1940-08-12 laikotarpį su alfabetiniu 5 puslapių sąrašu). 1802–1807, 1809–1827 m. krikšto metrikų knygos nuorašas saugomas LVIA (f. 669, ap. 1, b. 166).

1828 m. Upynos bažnyčios inventoriuje glaustai aprašytas archyvas – minima procesų knyga nuo 1738 m., 1738, 1748, 1761, 1757, 1765, 1771, 1821, 1827 m. inventoriai, 1769, 1764 m. Romos popiežiaus bulės ant pergamento (l. 6v), kurios dar minimos 1886 m. inventoriuje (l. 3v). Išsamesnių duomenų apie archyvo sudėtį aptinkame 1908 m. inventoriuje (l. 2v–3), kuriame minimi 1828, 1836, 1869, 1895, 1900, 1903 m. inventoriai, 1827, 1831, 1839, 1842, 1844, 1886, 1900 m. vizitacijos, 13 krikšto knygų nuo 1716–1736 m. su pertrūkiu iki 1774–1908 m., 8 mirties metrikų – 1761–1908 m. Tokia pat sudėtis nurodyta ir 1923 m. inventoriuje (l. 5v). Taigi iki šių dienų išlikusiame archyve trūksta 1828–1916 m. laikotarpio (8 vnt.) krikšto metrikų knygų, 1761–1775, 1828–1916 m. laikotarpių (6 vnt.) mirties metrikų knygų. Koks jų likimas – nėra žinoma. Upynos bažnyčios archyvas tyrėjams buvo žinomas ir anksčiau, jo medžiaga buvo panaudota rengiant įvairius lokalinės istorijos tyrimus (kraštotyrininkės Marijonos Čilvinaitės (1900–1995) – apie Upynos ir jos apylinkių senovę (žr. katalogą), Klemenso Lovčiko, Kazimiero Šetkaus – apie Vytogalos kaimą⁸, Ernesto Vasiliausko ir Kristinos Karošaitės – apie Ruibiškės ir Beržynės kaimus⁹ bei kt.). Medžiagą apie joje dirbusius kunigus surinko ir susistemino kraštiečių Marijona Čilvinaitė (žr. katalogą), kun. Jonas Kusas (1915–1944/1983) ir Klemensas Lovčikas (žr. katalogą).

⁷ <http://senas.lnb.lt/lnb/selectPage.do?docLocator=169&inlanguage=lt>, (2016-10-18).

⁸ [Klemensas Lovčikas, Kazimieras Šetkus], *Vytogala*, Utena: Utenos Indra, 2013.

⁹ Ernestas Vasiliauskas, Kristina Karošaitė, „Ruibiškės ir Beržynės kaimai prie Šunijos krantų“, in: *Gimtasai kraštas*, Kaunas, 2016, Nr. 1, p. 56–64.

Bažnyčios archyve yra gerai išlikusios 1738 m. liepos 22 d. įsteigtos Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės brolijos 5 knygos nuo 1771 m. 1850 m. inventoriuje nurodyta esant nuo 1738 m. (l. 3), o 1886 m. – minimos vos dvi 1803–1852 m. knygos (l. 3v), bylojančios apie paraprijos religinį gyvenimą. 1771–1802 m. knygoje yra šios brolijos narių sąrašai ir išmokos vadovui, vargonininkams, už mišias, vargšams ir pan. 1801–1851 m. knygoje nurodyta, kad brolijos globėju 1803 m. liepos 19 d. išrinkti Karšuvos pavieto tijūnas, Upynos laikytojas Juozas Slavočinskis ir jo žmona Joana iš Giniotų. Šioje knygoje pamečiui surašyti brolijos nariai. Tuo tarpu LNMMB RKRS saugomoje 1809–1857 m. brolijos knygoje surašytos įplaukos ir išlaidos, brolijos reglamentas. Čia rasime įrašą apie į bažnyčią 1854 m. gegužės 28 d. atgabentą Šv. Kryžiaus relikviją, išlaidas bažnyčios statybai, altorių restauravimui, dažymui ir kt.¹⁰ 1852–1864 m. narių sąrašai (susegti kartu su alfabetiniu 1828–1908 m. krikšto sąrašu) sudaryti filialisto Antano Bogušo (1804–1871), kuris Upynoje kunigavo 1852–1864 m., dalyvavo 1863–1864 m. sukilime¹¹, 1864 m. lapkričio 20 d. (gruodžio 2 d.) buvo suimtas ir išstremtas į Tobolską, kur ir mirė. Nėra 1865–1894 ir 1902–1935 m. laikotarpių knygu.

Vertingą bažnyčių archyvo dalį sudaro vadinamosios procesų (kursorių), gaunamų, siunčiamų raštų knygos. Iš Upynos bažnyčios archyvo išliko tik 2 procesų knygos (apimančios 1737–1778 ir 1850–1879 m. laikotarpius; LNMMB RKRS, f. 108-1–2) ir 2 gaunamų raštų knygos (apimančios 1887–1912 ir 1913–1949 m. laikotarpius). Senesniojoje, XVIII a., procesų knygoje dominuoja įvairūs Žemaičių vyskupų nurodymai dekanatams ir paraprijoms. Išskirtini 1738 ir 1770 m. vyskupo potvarkiai (remiantis Abiejų Tautų Respublikos (ATR) karaliaus dekretais) dėl krikščionių tarnystės žydams ribojimo (l. 3–3v, 77–78), kurie rodo antisemitinių nuotaikų sklidimą tiek valdžios viršūnėse, tiek paprastų žmonių tarpe. Tai, žinoma, buvo susiję su augančia ekonomine konkurencija tarp žydų, bajorų ir miestiečių¹². Įdomus vyskupo Jono Dominyko Lopacinskio 1763 m. potvarkis dėl kovos su krikščionių „paviršutinišku pamaldumu“ (*powierchownemu naboženstwu*). Jo teigimu, vykdami į Šv. Mišias ir iš jų, tikintieji dažniau geria, netinkamai šneka, dainuoja ir šoka, vyrai ir moterys kartu nakvoja, o ne mąsto apie

¹⁰ LNMMB RKRS, f. 108, b. 3.

¹¹ Klemensas Lovčikas, *op. cit.*, l. 16.

¹² Jurgita Šiaučiūnaitė-Verbickienė, „Žydai“, in: *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos kultūra: Tyrinėjimai ir vaizdai*, sudarė Vytautas Ališauskas, Liudas Jovaiša, Mindaugas Paknys, Rimvydas Petrauskas, Eligijus Raila, Vilnius: Aidai, 2001, p. 804–805.

Dievo garbinimą. Pasitaiko atvejų, kad pasiėmę šautuvus kapinėse ar net bažnyčiose pradeda šaudyti, taip sukeldami pavojų sau ir aplinkiniams¹³. 1771 m. vyskupo rašte minimas ATR siautęs badas ir maras, kurio metu masiškai mirė žmonės (l. 79v–80). Reikia pastebėti, kad knyga nutrūksta staiga, nepasibaigus įrašui (l. 94v). Greičiausiai vėlesni, po 1778 m., įrašai buvo išplėsti.

Kalbant apie metrikų knygas, dėmesį atkreipia seniausia 1716–1736 m. krikšto metrikų knyga, kurioje registruoti Šilalės ir Kaltinėnų (archyvas neišliko, sudegė per 1988 m. bažnyčios gaisrą) parapijų įrašai bei 1774–1804 m. krikšto ir 1775–1799 m. mirties metrikų knyga, kurioje registruoti dalies Batakių (archyvas neišliko, spėjama, sudegė 1970 m. birželio 25 d. Batakių Šv. Onos bažnyčios gaisro metu)¹⁴, Nemaškčių, Kaltinėnų parapijų įrašai. Taigi Upynos bažnyčia XVIII a. iš dalies aptarnavo net 4 parapijas. Šiose knygose sukaupta vertinga informacija ne tik genealogijos tyrimams, bet ir kitiems klausimams nagrinėti – tarp jų ir apie regione vykusius migracinius procesus. Pavyzdžiui, 1774–1804 m. krikšto knygoje rasime į Girdiškę iš Prūsijos atsikėlusių vokiečių liuteronų vaikų krikšto įrašus: 1779-05-17 – Onos Justinos, t. Jonas Gomas (vok. Johann Gomm), m. Mariana Bracht (*Nmē Annam Justinam, Patris Joannis Hom, Matris Mariana Bracht, Legit: Conjug Luteranor Parentum de Witkubie*, l. 17); 1783-11-13 – Jokūbo Martyno, t. Jonas Gomas, m. Mariana Bracht (*Nmē Jacobum Martinum. Pat: Joannis Hum, mat: Mariana Brachtayti, Legitimor Conjug: Germanor Acatholicor de Girdyski*, l. 32) ir kt. Vėliau, XIX a. pradžioje (1811 m. revizija), tų pačių Gomučių (*Johan Hom Syn Krzysztofa*)¹⁵ aptinkame gretimame Paežerio kaime, kur Antano Gomo (Anton Gomm, 1894–1968) šeima išgyveno iki pat 1941 m. vokiečių tautybės asmenų repatriacijos pagal LTSR–Vokietijos sausio 10 d. gyventojų mainų sutartį. Kita dalis šios giminės šeimų pasklido po Lietuvą. Aptiksime duomenų ir apie apsikrikštijusius žydus iš Žakaimės (1779-06-13 – *Baptisaves Adultum ex Judaisimo Nmē Dominicum de Zakayme*, l. 20v). Metrikų knygos vertingos ir lietuvių asmenvardžių tyrėjams. Čia rasime itin retą Lietuvoje pavardę – *Gandras* (*Gondras*), fiksuotą 1816–1827 m. krikš-

¹³ LNMMB RKRS, f. 108, b. 1, l. 56–57.

¹⁴ Mindaugas Paknys, „Batakių Šv. Onos bažnyčia“, in: *Tauragės kraštas: istorija, kultūra, meno paminklai*, sudarytoja Dalia Klajumienė, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 222; Edmundas Mažrimas, „Istorijos vingiais: Skaudvilės švento kryžiaus bažnyčia“, in: *Tauragės kurjeris*, 2015-08-08, in: <http://www.kurjeris.lt/Priedai/Tauragis/Istorijos-vingiais-Skaudviles-svento-kryziaus-baznycia>, (2017-01-05).

¹⁵ Lietuvos valstybės istorijos archyvas, (toliau – LVIA), f. 515, ap. 25, b. 380, l. 65.

to metrikų knygoje 1822–1825 m. Ruibiškės kaime (*Geđrata, Gondrowna, Gondrowa*, l. 53v, 63v, 73), ir čia aptinkama (z *Ganrdow, Gondrow, Гондровъ, Гендрас*) iki XIX a. antros pusės¹⁶. Tuo tarpu, pavyzdžiui, pavardė *Gandras* 1959 m. registruota tik Pagėgių, Šilutės ir Žygaičių apylinkėse¹⁷. Bajorai *Gondra (Gondro)* žinomi nuo 1569 m. Karšuvos valsčiuje, kur fiksuotas Andrejus Gandraitis (*Jędrzej Gondrajtis*), turėjęs 3 valakus žemės, besiribojančios su gretimomis bajorų Vaitkaičių ir Monkaičių valdomis; jie minimi ir vėliau 1621, 1667 m. (pavaldinių nebeturėjo)¹⁸. Kadangi ši bažnyčia iki pat 1913 m. buvo filijinė, metrikų knygų duomenys demografiniams procesams nagrinėti nepadeda – atspindi ne visumą, o tik minėtų 4 parapijų dalį. Dėl vardų ir pavardžių rašybos 1896 m. vasario 14 d. kursorijoje Nr. 195 parapijų administratoriams ir filialistams nurodyta, kad krikšto, santuokos ir mirties knygoje jokių būdu nebūtų keičiami vardai *Јосиф – į Јозепась, Анна – į Она, о Викентий Мачульскис* nerašytų *Винцентась Мачильскась* (l. 9v).

1827 m. Upynos bažnyčios inventorių (8 l.) saugomas LNMMB RKRS¹⁹. 1828 ir 1831 m. inventorių tekstai iš esmės atkartoja tai, kas surašyta 1827 m. inventoriuje, jį papildydami atskiromis detalėmis. 1828 m. Upynos inventoriuje aprašyta ne tik bažnyčia, bet ir filialistui priklausę 6 pastatai (gyvenamasis namas, klėtis, abarė, klojimas, daržinė, bravoras). Gyvenamasis namas (klebonija) vietos kunigo iniciatyva su dvaro pagalba pastatytas 1805 m.²⁰ Stogas dengtas šiaudais, per pirmąjį įėjimą patenkama į 4 kambarius eglinių lentų grindimis, yra 4 durys su geležiniais vyriais, skląščiais (klemkomis), priešingoje pusėje – sandėliukas, 4 nedidelės patalpos tarnams su durimis ant geležinių vyrių, skląščiais (klemkomis), 12 mažų langų, 9 su stiklais, 2 „švediškos“ krosnys (1 duonkepė priemenėje). Pastato išorė ir vidus apkaltas staliaus darbo tamsiomis lentomis, priekyje užtvirta staliaus darbo statinių tvora. Klėtis su prieklėčiu naujai apdengtos šiaudais, durys ant geležinių vyrių, su 2 vidinėmis spynomis, grindys ir lubos lentinės, prieklėtyje langelis su stiklais, klėtyje 9 aruodai, iš ten mediniai laiptai į palėpę, joje drelės su geležiniais vyriais. Abarę (diendaržį tvartą) sudaro po vienu stogu pastatyti 3 tvartai ir 1 daržinė, priešais maža naujų rąstų vežiminė, stogas naujai apdengtas šiaudais, 7 naujos durys, 3 iš jų staliaus

¹⁶ Ernestas Vasiliauskas, Kristina Karošaitė, *op. cit.*, p. 56–58, 63.

¹⁷ Aleksandras Vanagas, *Lietuvių pavardžių žodynas*, t. I: A–K, Vilnius: Mokslas, 1985.

¹⁸ Grzegorz Błaszczuk, *Herbarz szlachty źmudzkiej*, Warszawa: DIG, 2015, p. 174.

¹⁹ LNMMB RKRS, f. 108, b. 4.

²⁰ Tyrėjų klaidingai nurodyta 1885 m. statybos data (žr. Liepa Gričiūtė-Šverebienė [ir kt.], *op. cit.*, p. 166).

Upynos klebonija ir svirnas. 2015. Ernesto Vasiliausko nuotrauka

darbo, su geležiniais vyriais, skląščiais (klemkomis), ąselėmis (prabajais). Mažas klojimas su jauja – stogas šiaudinis, durys ant bėgūnų. Daržinė nauja, iš rąstų, su 2 įėjimais, stogas šiaudinis, durys ant bėgūnų. Už daržinės mažas bravoras su piekarnia (patalpa su duonkepe krosnimi), 2 durys ant bėgūnų, 1 stiklinis langelis; prie bravoro pristatyti 3 naujų rąstų tvartai, stogai šiaudiniai (l. 3). Toliau surašyti gyvuliai (2 jaučiai, 4 melžiamos karvės, 2 dvimečiai buliukai, 1 vienmetė telyčaitė, 4 senos avys, 4 jauni ėriukai, 1 senas arklys, 2 senos kiaulės, 2 dvimečiai meitėliai, 2 paršeliai, 2 žąsys, 1 žąsinas, 1 višta ir 2 gaidžiai), javų atsargos (6 statinės (soliankos²¹) rugių, 4 statinės įvairių rūšių miltų, 3 statinės miežių, 4 gorčiai sėmenų, 1 salyklo, 16 gorčių kruopų), mėsos atsargos (2 paltys lašinių (16,5 svarų; 1 svaras – 0,4 kg), 3 svarai meitėlio papildvės lašinių, 10 kumpių, 15 žąsų puselių, 6 meitėlių kumpiai, 2 meitėlių galvos), žemės ūkio padargai, virtuvės ir stalo įrankiai, kiti resursai (pavyzdžiui, 1 geležinė keptuvė, 3 svarai neverptų linų, 11 gorčių druskos, 3 svarai lajaus, 2 svirtys, 1 kubilio svirtis, 4 seni dideli ir maži kubilai, 1 duonkubilis, 2 kibirai, 6 medinės lėkštės, 10 medinių šaukštų, 1 senas vežimas ir kt.) (l. 3v–4). Taigi šis ir kiti inventoriai yra vertingi šaltiniai Upynos filialisto kasdieniam gyvenimui, mitybai tirti.

²¹ Statinė, vadinta „silkinė“ arba „solianka“, buvo 5 gorčių talpos.

Inventoriuje aprašytos ir bažnyčios kapinės – stačiakampio formos, nauja pjaustytų storų lentų tvora, su 2 dvivėriais staliaus darbo varteliais, su geležiniais vyriais, kabliukais, kairėje pusėje nuo didžiųjų bažnyčios durų – naujas didelis žaliai dažytas kryžius su stogeliu (minimas ir 1827 m. inventoriuje), jo viršuje ištiklinta Kristaus karste skulptūra, šalia jos dar 5 figūros, iš kurių 2 angelai dažyti ir paaukuoti, pačiame viršuje Šv. Apvaizdos akis, aplink bažnyčią yra pastatyta 14 Kryžiaus kelio stočių.

Taip pat šiame inventoriuje minima ir medinė špitolė – dvaro lėšomis pastatyta senosios vietoje. Jos viduje yra 4 didelės patalpos su koridoriumi per vidurį. Stogas šiaudinis, 10 durų ant medinių bėgūnų, 4 „švediškos“ krosnys, 8 stikliniai langai. Taip pat surašyti čia gyvenę 3 elgetos – Kazimieras Tomašauskas, Ona Tomašauskienė, Marijona Jankauskienė (l. 4). 1869, 1884, 1886 m. inventoriuose minimi 8 pastatai (senas gyvenamasis namas, klėtis (1862), abarė, kiaulidė, klojimas su džiovykla (1833), daržinė su vežimine (1862), daržinė šiaudams (1832), medinis rūsys (1862) ir 1863 m. statyta špitolė).

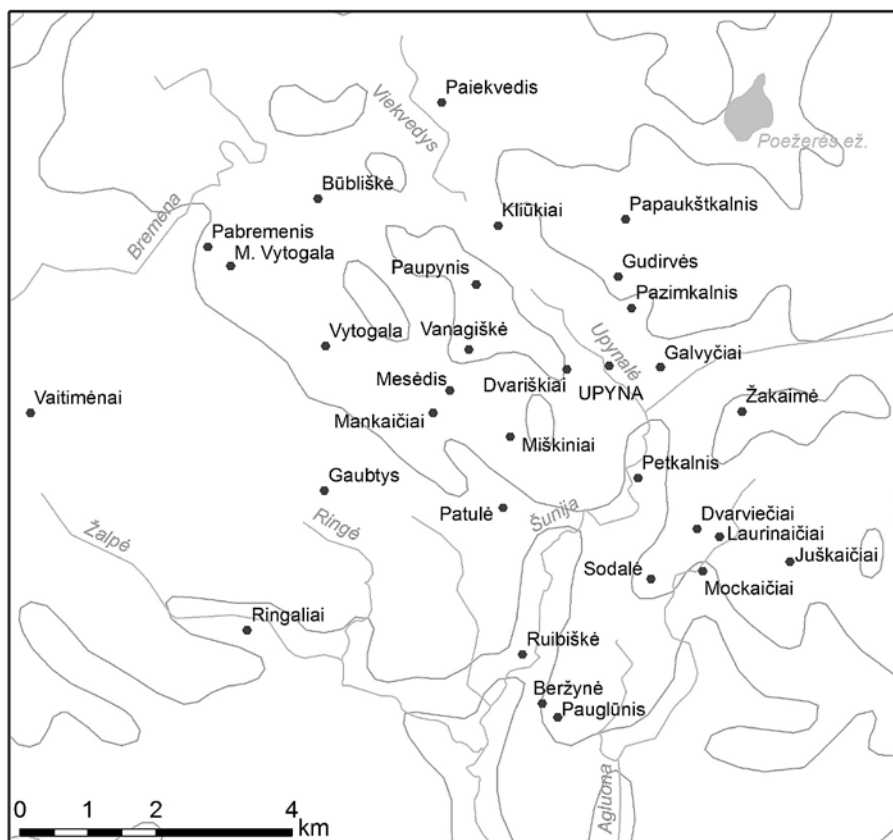
1869 m. išsamiau aprašytas gyvenamasis namas – senas [statytas 1805 m.], nuo pamato supuvęs, ilgis – 9,5 sieksnio, plotis – 4,5 sieksnio (tokie patys išmatavimai pateikiami ir kituose 1850–1908 m. inventoriuose), jame 11 langų, iš kurių 6,5 lango su geležiniais kabliukais, vyriais, rėmai ir stiklai seni, 12 durų su geležiniais kabliukais, vyriais, iš kurių 9 su sklėsčiais (klemkomis), 3 su vidinėmis spynomis, dar 3 durys su sklėdėmis. Senas stogas šiaudinis; 2 priemenės – viena su lentų grindimis, kita išklota senomis plytomis. Nuo įėjimo per pagrindines duris kairėje namo pusėje yra 3 kambariai su lentų grindimis (beveik supuvusiomis), paskutinis kambarys visai be grindų. Dešinėje pusėje yra 3 kambariai, vidurinio grindys visai supuvusios. Taip pat yra sandėliukas be grindų. Visame name yra 2 krosnys, kairėje pusėje beveik sugriuvusi, dešinėje taip pat sena, kaminas pastatytas iš nedegtų plytų ir išvestas per stogą (l. 3). 1908, 1918, 1919 m. minima net 12 pastatų (gyvenamasis namas, klėtis, abarė (su 3 tvartais), kiaulidė su vištide, daržinė su vežimine, klojimas su džiovykla, daržinė šiaudams, akmeninis rūsys su medine viršutine konstrukcija, pirtis, malkinė, 1863 m. statyti namai bažnyčios tarnams (buvusi špitolė, – E. V.), prie jų tvarteliai su mažomis daržinėlėmis; fundacija – apie 40 dešimtinių (senovinis rusiškas žemės ploto vienetas, lygus 2400 kvadratinių sieksnių, t. y. 1,0925 ha) žemės (13 dešimtinių prie bažnyčios, medine tvora aptvertas vienas sklypas; 10 dešimtinių pievų; 2 dešimtinės sklypuose, nuo Upynos miestelio nutolusiuose per 1 varstą (1 varstas – 1,067 km) (l. 1–1v, 3v). Tiek pat žemės minima ir 1918, 1919 m. inventoriuose, o 1923 m. – 45 dešimtinės ir 1063 sieksniai.

„Mažoji“ koplyčia Vytogalos kaimo kapeliuose prie Upynos–Šilalės vieškelio, dešinėje pusėje. Koplyčia papuošta vainikais ir gėlėmis prieš Žolinę. 1939. (Šiaulių „Aušros“ muziejus, neg. 6079). Marijonos Čilvinaitės nuotrauka

Iš inventorių matyti, kad stalo įrankiai filialisto namuose buvo gana skurdūs. 1828 m. minima 10 medinių šaukštų, o 1850 m. filialisto Antano Bogušo tarnybos metu – 1 šakutė ir sena keptuvė (l. 4), 1869 m. – vėl 10 medinių šaukštų (l. 4), 1884 m. – 1 šakutė (l. 3v). Apskritai reikėtų pastebėti, kad Lietuvoje klebonijų sodybos iki šiol nesulaukė deramo tyrėjų dėmesio, į jų akiratį pateko tik XIX a. klebonijos ir špitolės²².

²² Marija Rupeikienė, „Parapijų trobesiai“, in: *Lietuvos architektūros istorija*, t. IV: *Lietuvos etninė architektūra nuo seniausių laikų iki 1918 m.*, sudarytoja Dalia Puodžiukienė, mokslinė redaktorė Nijolė Lukšionytė, Vilnius: Paveldas, 2014, p. 300–314.

Upynos parapijos gyvenvietės 1928 m. Sudarė Ernestas Vasiliauskas, Linas Tamulynas

1913 m. sudaryto Upynos cirkulo statistinėse kaimų lentelėse rasime duomenų apie ūkių skaičių, jų ir šeimų dydį (iš viso 2346 „sielų“, 4428 dešimtinės žemės). 1913 m. įsake dėl cirkulo steigimo nurodytos priskirtos gyvenvietės: iš Girdiškės parapijos – Patulės, Žakaimės km. ir bjr., Paupynio, Būbliškės, Peledynės, Pabremenio km., Upynos mst., Upynos km., Galvyčių, Vytogalos, Mankaičių, Vanagiškės km. ir vnk., Miškinių, Kreikų, Sodalės, Beržynės km., Paaglūnio vnk., Petkalnio, Kliūkio km., Papaukštkalnio vnk., Barakauskynės km., Kalvalių ūk., Gegužių vnk., Pazimkalis, Gudirvės, Ruibiškės, Gaubčio, Ringalių km., Dvarviečių bjr., Pažalpio ūk., Laurinaičių pal., Šunijos vnk., iš Skaudvilės parapijos – Jurglaukio bjr., Žakaimės vnk., iš Šilalės parapijos – Vaitimėnų km. (eilės seka).

1923 m. inventoriuje pateiktas Upynos cirkulo gyvenviečių sąrašas: Upyna (mst.), Dvariškiai, Upyna (km.), Galvyčiai, Vytogala, Mankaičiai,

Vanagiškė, Miškiniai, Kreikai, Būbliškė, Peledynė, Pabremenis, Paupynis, Sodalė, Beržynė, Pauglūnis (nors pagal tuometinį administracinį suskirstymą Skaudvilės vls. 2 sodybos priskirtos Beržynei, 1 – Sodalei), Petkalis, Kliūkiai, Papaukštkalnis, Pazimkalnis, Gudirvės, Ruibiškė, Pažalpis, Patulė, Žakaimė, Gaubtys, Ringaliai, Dvarviečiai, Medsėdis (Lietuvos koordinacių sistema – LKS 6146892.37 m / 399054.45 m), Juškaičiai, Jurglaukis, Vaitimėnai, Mockaičiai (eilės seka). Taip pat nurodyta, kad parapijoje yra 2216 katalikų ir 24 ne katalikai, 152 žydai, visi kalba lietuviškai, išskyrus keletą lenkiškai kalbančių šeimų (l. 2).

1928 m. parapijiečių sąrašė nurodytas toks gyvenviečių sąrašas: Upyna (mst.), Dvariškiai, Upyna (km.), Galvyčiai, Vytogala, Mankaičiai, Vanagiškė, Miškiniai, Kreikai, Būbliškė, M. Vytogala (buv. Peledynė, LKS 6148727.52 m / 395830.89 m), Pabremenis, Paupynis, Sodalė, Beržynė, Pauglūnis (LKS 6142079.85 m / 400639.70 m), Petkalis, Kliūkiai, Papaukštkalnis, Pazimkalnis, Gudirvės, Ruibiškė, Pažalpis, Patulė, Žakaimė, Gaubtys, Ringaliai, Dvarviečiai, Laurinaičiai, Medsėdis, Juškaičiai, Jurglaukis, Vaitimėnai, Mockaičiai, Paiekvedis (l. 61). Šį sąrašą lyginant su ankstesniais Girdiškės parapijos 1821–1846 m. sąrašais (žr. žemiau), matyti nemaži pokyčiai – išnyko nemažai užsienių (vienkiemių) ir kai kurių kaimų pavadinimai (vieni kaimai buvo apjungti su kitais), atsirado nauji, kartu pasikeitė kaimų teritorijos. Taigi šie dokumentai yra svarbus šaltinis gyvenviečių struktūrai ir vietovardžių kaitai pietvakarių Žemaitijos mikroregione XVIII–XX a. tirti.

Girdiškės bažnyčia, parapija ir archyvas. Petro Adamkavičiaus Girdiškės dvaras minimas 1562 m. Karšuvos valsčiaus inventoriuje. Adamkavičių giminė Girdiškės savininkais buvo iki XVIII a. pabaigos. Girdiškės pirmąją Šv. Jono Krikštytojo titulo bažnyčią 1781 m. pastatė paskutinis tos giminės atstovas – dvarininkas Jonas Adamkavičius. Ji veikė koplyčios teisėmis, buvo Batakių parapijos filija. Parapija įkurta 1804 m., tuo pačiu metu buvo įsteigtos parapijos kapinės, kurios 1890 m. aptvertos sukrautų akmenų tvora. 1853 m. veikė lietuviška parapiinė mokykla, kurią tais metais lankė 24 mokiniai. Apie 1896 m. buvo pradėta statyti nauja mūrinė bažnyčia. Jos statyba rūpinosi nuo 1894 m. čia klebonavęs Juozapas Čerkeliauskas (1857–1926). 1909 m. gruodžio 18 (31) d. senoji medinė bažnyčia sudegė. Pamaldos buvo perkeltos į kleboniją (dienomis) ir varpinę (šventadieniais). Dar neįrengtoje mūrinėje bažnyčioje 1912 m. sausio 29 (vasario 11) d. jau buvo pradėta melstis. Statyba rūpinosi kun. Čerkeliauskas, altorių įranga – kun. Kazimieras Gasčiūnas ir Kazimieras Andriukaitis. 1928 m. birželio

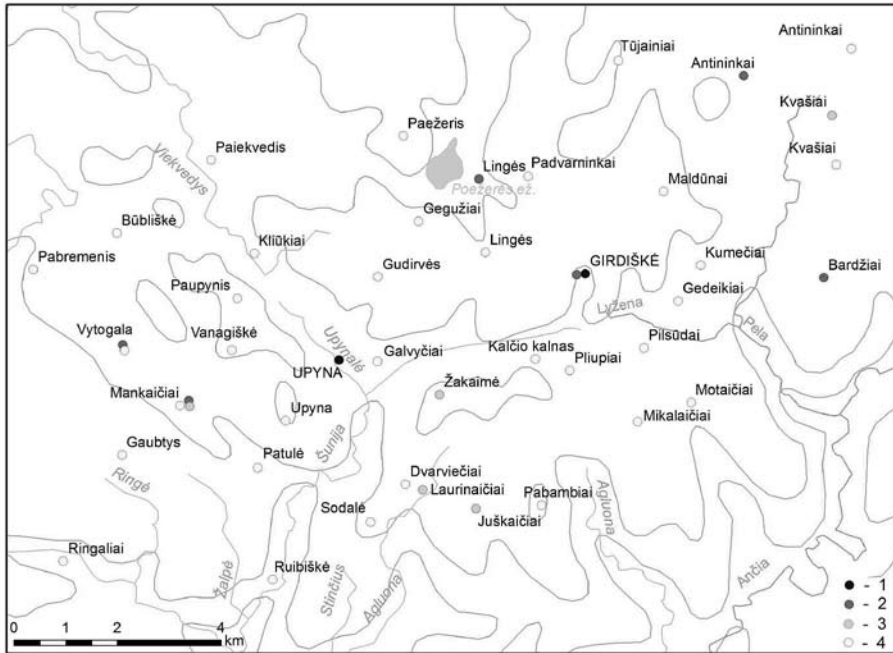
Senoji Girdiškės bažnyčios varpinė. 1948. (Šiaulių „Aušros“ muziejus, neg. 16401).
Marijonos Čilvinaitės nuotrauka

1–3 d. bažnyčią konsekrovo Telšių vyskupas Justinas Staugaitis, jai suteiktas Švč. Mergelės Marijos Snieginės titulas – vienintelis toks Lietuvoje. Nuo 1978 m. bažnyčią aptarnauja Upynos klebonas²³.

Kalbant apie Girdiškės katalikų Švč. Mergelės Marijos Snieginės parapijos archyvą, reikia pažymėti, kad jis išlikęs dar blogiau – 6 knygos (nuo 1922 m.) saugomos Upynos klebonijoje, 2 knygos Lietuvos nacionalinio muziejaus (LNM) Etninės kultūros skyriuje (jos buvo saugotos senojoje varpinėje, 1988 m. ją griauinant ir buvo aptiktos; perdavė Klemensas Lovčikas, skaitmenino Ernestas Vasiliauskas), likusių likimas nėra žinomas. 1802–1827 m. krikšto metrikų knygos nuorašas saugomas LVIA (f. 669, ap. 1, b. 144), 1844 m. klebono valdos ūkiniai dokumentai su 1838 m. bažnyčios inventoriumi, 1834 m. „sielų“ revizija saugoma Kauno apskrities archyve (f. 525, ap. 23, b. 163).

Girdiškės parapijos ribas XIX a. pirmoje pusėje galima apibrėžti pagal vizitacijas ir parapijiečių sąrašus. 1821 m. vizitacijoje surašyti Girdiškės (*Girdyski*) dv., mst., Padvarninkų (*Podworniki*) kaimas (9 dūmai), Bardžių (*Bordzi*, Bijotų-Bardžių) dv. su Kumečių (*Kumecie*), Gedeikių (*Giedeykie*), Užsienių (*Użsienie*), Šybkiškių (*Szybkiszke*) kaimais (21 dūmas), Antininkų (*Antyniki*) dv. su to paties pavadinimo kaimu (9 dūmai), Kvašių (*Kwasze*) bajorkaimis su to paties pavadinimo kaimu (22 dūmai), Lingių seniūnijos dvaras su Lingių (*Lingie*), Tūjainių (*Tuiayni*), Patulės (*Patule*), Gegužių (*Gieguże*) (LKS 6149896.60 m / 402977.02 m) kaimais (45 dūmai), Paežerio (*Poieziory*) seniūnijos kaimas be dvaro (26 dūmai), Upynos seniūnijos su miesteliu, Upynos (*Upina*), Gudirvių (*Gudyrwie*), Galvyčių (*Galwicie*) kaimais (31 dūmas), Vytogalos seniūnija su dvaru, Vytogalos (*Witogala*), Kliūkių (*Kluki*), Būbliškės (*Bubliszkie*), Vanagiškių (*Wanagiszkie*), Paupynalės (Paupynio – *Paupinale*), Paiekvedžio (*Powikwicie*) kaimais (61 dūmas), Maldūnų (*Maldu-ny*) seniūnijos kaimas be dvaro (9 dūmai), Obelyno seniūnijos (*Starostwo Abelińskiego*) Ringalių (*Ryngale*), Pabremenio (*Pobremienie*), Gaubčio (*Gaubcie*), Pažalpio (*Pożolpie*) kaimai (15 dūmų), Mankaičių (*Mońkaycie*) dvaras su kaimu ir bajorkaimiu (9 dūmai), Laurinaičių (*Laurynaycie*) bajorkaimis (9 dūmai), Žakaimės (*Żakaymie*) bajorkaimis ir Šedbariškių (*Szadbaryszki*) apyrubis (8 dūmai), Juškaičių (*Juszkaycie*) bajorkaimis (2 dūmai), Pabambių (*Pabqambe*) kaimas (4 dūmai), Sodalės (*Sodale*), Dvarviečių (*Dwarwiece*), Ruibiškės (*Ruymbiski*) kaimai ir Antgieždių (*Antgieżdzy*) apyrubis (19 dūmų),

²³ Kazys Misius, Romualdas Šinkūnas, *op. cit.*, p. 400; Liepa Gričiūtė-Švėrebiienė [ir kt.], *op. cit.*, p. 49–60; Vytenis Almonaitis, Junona Almonaitienė, *op. cit.*, p. 159–162.

Girdiškės parapijos gyvenvietės 1821–1838 m.: 1 – miesteliai, 2 – dvarai, 3 – bajorkaimiai, 4 – kaimai, vienkiemiai. Sudarė Ernestas Vasiliauskas, Linas Tamulynas

Mikalaičių (*Mikolajcie*) kaimas su dvaru (5 dūmai), Motaičių (*Motajcie*) kaimas (3 dūmai), Pilsūdų (*Pilsudy*) kaimas (2 dūmai), Pliupių (*Plupy*) apyrbis (2 dūmai), Šaknynės (*Szakninia*) apyrbis (1 dūmas), Kalčio kalno (*Katciokanas*) apyrbis (1 dūmas), iš viso 317 dūmai²⁴.

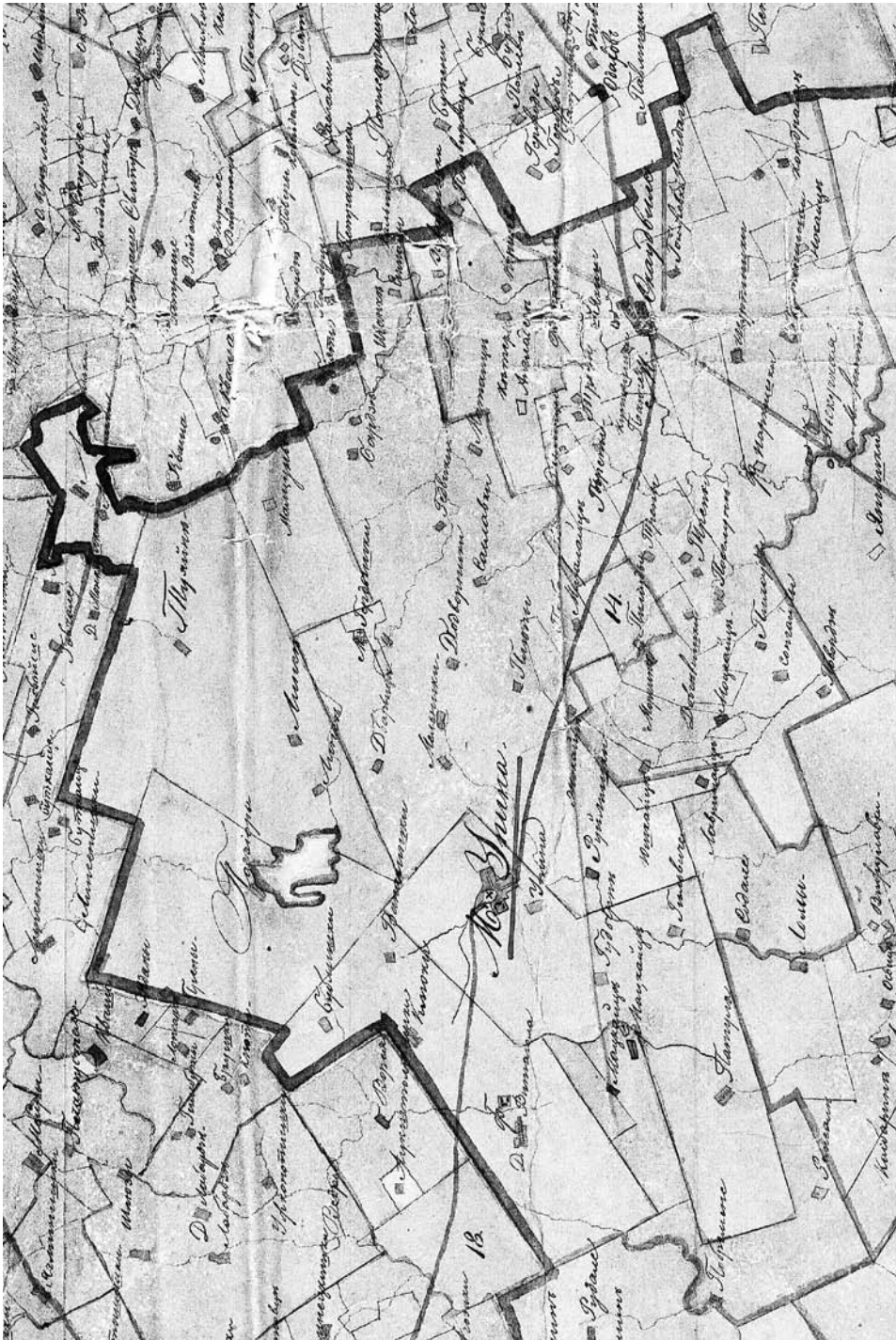
Tokios pat gyvenvietės tokia pačia seka pateikiamos ir 1838 m. inventoriuje²⁵. Šie šaltiniai svarbūs ir kitu aspektu – juose detalizuota šios parapijos ribose buvusi valstybinė (seniūnijų), privati (dvarų ir bajorkaimių) žemėvalda su priklausančiais kaimais, apyrbiais (vienkiemis, užsienis), nors kai kurių kaimų (pradedant Pabambiais) priklausomybė nenurodyta. Girdiškės parapijos gyvenvietės žemėvalda detalizuota 1841 m. Raseinių apskr. žemėlapyje (esama kai kurių netikslumų žymint kai kurias gyvenvietes)²⁶.

1839–1846 m. parapijiečių sąrašė (ant dokumento nurodyta 1846 m. data, tačiau kai kurie gimimų įrašai liudija, kad sąrašas sudarytas 1839 m.) gyvenvietės minimos eilės tvarka: Girdiškės mst., Maldūnų km., Klabų apyr.,

²⁴ LVIA, f. 669, ap. 2, b. 225, l. 445–445v.

²⁵ Kauno apskrities archyvas, (toliau – KAA), f. 525, ap. 23, b. 162, l. 20.

²⁶ KAA, f. I-66, ap. 5, b. 184.

Girdiskės ir Skaudvilės parapijų ribos su pažymėta valstybine, bažnytine ir privata žemėvalda. Raseinių apskr. 1841 m. žemėlapio fragmentas (Kauno apskrities archyvas, f. I-66, ap. 5, b. 184)

Antininkų km., Kvašių bjr. (Košiai I) ir kaimas (Košiai II), Cipkiškių, Kazokų km., Šaknynės apyr., Gedeikių km., Kumečių km., Daubos ir Palyženio km., Mikalaičių dv., Pilsūdų, Pliupių, Padvarninkų km. (LKS 6148099.14 m / 406552.65 m), Žakaimės bjr., Pabambių km., Juškaičių apyr., Laurinaičių bjr., Dvarviečių, Žadvainiškių, Melnikų (LKS 6147922.75 m / 403273.78 m), Dvyliškės, Sodalės, Beržynės (Bertynai), Patulės, Ruibiškės, Ringalių, Gaubčio km., Mankaičių dv., Vanagiškių apyr. (LKS 6146486.50 m / 399883.66 m), Vytogalos dv., Pabremenio, Būbliškės, Paupynalės (Paupynio), Kliūkių km., Paiekvedžio apyr., Miškinių apyr., Upynos mst., km. ir dv., Galvyčių, Gudirvių, Kalvalių, Paežerio, Tūjainių km., Lingės km. ir dv. (Lingės ferma), Girdiškės dv., Kalčio kalno apyr. (LKS 6146161.07 m / 405302.49 m), Antininkų dv. (dab. Palaimos km., LKS 6152749.95 m / 409154.16 m), Upynos filija, iš viso suregistruoti 1293 vyrai ir 1351 moterys (iš viso 2644)²⁷.

1838 m. surašyti 9 klebonijos pastatai – klebono namas, klėtis (statyta 1806 m.), abarė (tvartas), arklidė, vežiminė, klojimas su jauja, bravoras (statytas 1814 m.), 2 daržinės. Klebonija medinė, pailga, seniai statyta, ant mūrinio cokolio, šiaudiniu stogu, be kamino. Priemenė nuo virtuvės atskirta lentų siena. Durys į priemenę ir dar 2 durys su geležiniais skląščiais (klemkomis), kabliukais. Kairėje priemenės pusėje – troba (pagrindinė namo patalpa) su šoniniu alkieriumi (miegamasis kambarys, galinė patalpa), rūbine, 2 krosnimis, 7 langais (1 su langinėmis iš lauko pusės), 4 durimis, 3 iš jų su pakabinamomis spynomis, likusios geležiniu skląščiu (klemka) uždaromos. Grindys lentinės, lubos medinės, sienos tinkuotos (reikalingas remontas). Dešinėje priemenės pusėje yra troba su alkieriumi ir kamara, grindys lentinės, 4 langai su nedideliais stiklo gabaliukais (2 troboje, 1 alkieriuje, 1 mažas rūbinėje), 2 durys su pakabinamomis spynomis, žalių koklių krosnis. Už virtuvės, kairėje pusėje, tarnų troba su kamara, špižarne (pieninė kamara). Tarnų troboje yra 2 langai su mažais stiklo gabaliukais, kamaroje ir špižarnėje po 1 nedidelį langelį, žalių koklių krosnis. Kita krosnis – duonkepė su kaminiu, geležinė viryklė. Durys į trobą su skląščiu (klemka), į kamara su geležine ašele, į špižarnę su vidine spyna. Visame pastate durys su geležiniais vyriais. Pastatas netinkamas gyventi, reikalingas remontas. Klėtis 1806 m. klebono Motiejaus Vaitkevičiaus statyta iš rąstų, su 2 patalpomis (altanais) šonuose. Durys staliaus darbo, su geležiniais vyriais, vidinėmis spynomis, palėpėse po 1 langą su geležiniais vyriais, kabliukais, langinėmis, kitoje palėpėje – mažas langelis. Iš viso 10 dvigubų aruodų, laiptai į

²⁷ LVIA, f. 605, ap. 8, b. 68, l. 163–187.

palėpę, joje 2 langeliai, durys su geležiniais vyriais ir kabliukais. Stogas senas, dengtas šiaudais, sienoms ir pamatui reikalingas remontas. Abarė (diendaržinis tvartas) su arklide, vežimine – pailgos formos, 4 skyrių, rąstinė, ant akmeninių pamatų, dvigubos lauko durys su geležiniais vyriais, iš vienos pusės viengubi įvažiuojamieji vartai ant bėgūnų, stogas šiaudinis, reikalingas pakeisti. Klojimas su jauja iš eglinių lentų, seniai statytas, iš abiejų šonų durys, krosnis iš plytų, virš lubų džiovykla, lauko durys į jaują kitoje pusėje, ant medinių bėgūnų, būtinas remontas. Bravoras statytas to paties klebono 1814 m. ant sumestų akmenų, durys į priemenę iš lauko pusės, iš vienos pusės su geležiniais vyriais, priemenėje dar 2 durys į trobą ir kamarą ant bėgūnų, stogas šiaudinis; bravoro šone pristatyti 2 tvarteliai su durimis. Daržinė arba stoginė ant stulpų, sienos išpintos vytelėmis, stogas šiaudinis. Surašytas turtas, sukauptų javų kiekiai (12 pūrų rugių, 5 pūrai avižų, 12 gorčių žirnių, 1 pūras grikių, 1 pūras linų sėmenų, 12 gorčių kviečių). Aprašyta ir 1807 m. statyta špitolė²⁸.

1 lentelė. Upynos ir Girdiškės parapijų archyvo metrikų knygos bažnyčioje, Lietuvos valstybės istorijos archyve (LVIA), Lietuvos nacionaliniame muziejuje (LNM) (2015), Šilalės r. civilinės metrikacijos skyriuje (ŠCMS) ir jo sudėtis 1908, 1923 m.

Data	Krikšto metrikų knygos	Ikivedybinių apklausų knygos	Jungtvių registracijos knygos	Mirties metrikų knygos	Iš viso
Upynos bažnyčia					
1908 m.	1716–1736, 1774–1908 m. – 13 vnt.	–	–	1761–1908 m. – 8 vnt.	21
1923 m.	1716–1736 m. ir nuo 1774 m.: 1716–1828 m. – lotynų k., 1829–1848 m. – lenkų k., nuo 1849 m. – rusų k.	1913–1921 m. – rusų k.	1913–1921 m.	nuo 1761 m.: 1761–1828 m. – lotynų k., 1829–1848 m. – lenkų k., nuo 1849 m. – rusų k.	
2015 m.	1716–1736 m. 1774–1804 m. 1779–1803 m. 1803–1816 m. 1816–1827 m. 1912–1920 m.	1913–1921 m.	1917–1919 m. 1922–1929 m. 1929–1937 m.	1775–1799 m. 1800–1827 m. 1903–1913 m. (juodraštis), 1917–1940 m. 1940–1959 m.	16

²⁸ KAA, f. 525, ap. 23, b. 162, l. 18v–19.

	(juodraštis), 1917–1931 m. 1917–1931 m. (sąrašas)*, 1920–1925 m.				
LVIA	1802–1807 m. 1809–1827 m.	–	–	–	1
ŠCMS	1932–1938 m. 1939–1940 m.	–	–	–	2
Girdiškės bažnyčia					
2015 m.	1931–1939 m. 1939–1947 m. 1942 m.*	–	1922–1930 m.	1940–1948 m.	5
LVIA	1802–1827 m.	–	–	–	1
LNM	–	1860–1868 m.	–	–	1

* Tai viena Girdiškės bažnyčios knyga kat. Nr. 3 – Krikšto metrikų ir sąrašo knyga (Upynos sąrašas apima 1917–1931 m. laikotarpį, Girdiškės metrikos apima 1942 m. laikotarpį).

Publikacija

UPYNOS BAŽNYČIOS ARCHYVO KATALOGAS

Krikšto metrikų knygos

1. Krikšto metrikų knyga (*Upina do Girdyszek należącego Chrztu z 1716–1736*). Apima 1716–1736 m. laikotarpį, Kaltinėnų, Šilalės parapijas (Upynos filijinė bažnyčia). Viršelis kietas, popierinis, pilkos spalvos. Knygos gale yra raudonos spalvos apskritas lako antspaudas. Numeruoti 53 lapai, gale įrištas 1 krikšto įrašo lapelis. Formuliaras, įrašai – lotynų kalba.

2. Krikšto metrikų knyga (*Upina filia Chrztu z 1774–1804. Umartych z 1775–1799 do par. Girdyskiey*). Apima 1774–1804 m. krikšto ir 1775–1799 m. mirties laikotarpius, Batakių, Nemakščių, Kaltinėnų parapijas (Upynos filijinė bažnyčia). Viršelis kietas, aptrauktas rudos spalvos oda. Knygos gale yra raudonos spalvos apskritas lako antspaudas. Numeruoti 76 lapai. Formuliaras, įrašai – lotynų kalba.

3. Krikšto metrikų knyga (*Chrztu Upiny filia z 1779 do 1803. do Girdyszek*). Apima 1779–1803 m. laikotarpį, Kaltinėnų parapiją (Upynos filijinė bažnyčia). Viršelis minkštas, popierinis, pilkos spalvos. Knygos gale yra raudonos spalvos apskritas lako antspaudas. Numeruotas 91 lapas. Formuliaras, įrašai – lotynų kalba.

4. Krikšto metrikų knyga (*Upina filia Chrztu z 1803=1816 do par. Girdyskiey*). Apima 1803–1816 m. laikotarpį, Kaltinėnų ir Girdiškės (nuo 1804 m.) parapijas (Upynos filijinė bažnyčia). Viršelis kietas, popierinis, pilkos spalvos. Knygos gale yra raudonos spalvos apskritas lako antspaudas. Numeruoti 82 lapai. Formuliaras, įrašai – lotynų kalba.

5. Krikšto metrikų knyga (*Upina filia Chrztu z 1816=1827 do par. Girdyskiey*). Apima 1816–1827 m. laikotarpį. Viršelis kietas, popierinis, rudos spalvos. Knygos gale yra raudonos spalvos apskritas lako antspaudas. Numeruoti 94 lapai. Formuliaras, įrašai – lotynų kalba.

6. Krikšto metrikų sąsiuvinis (*Krikštas 1912–1920*). Apima 1912–1920 m. laikotarpį. Viršelis kietas, popierinis, rudos spalvos. Nenumeruoti 78 lapai. Įrašai – rusų kalba.

7. Krikšto metrikų knyga (*Geburts- und Taufregister. Liber natorum baptisorum ecclesiae gimus nuo 1925 m. sausio 25 d. iki 1931 m. rugsėjo 8 d. der romisch katholischen Kirchen (Kultus) gemeinde in Upina Kries Skaudwile*). Apima 1917–1931 m. laikotarpį. Viršelis kietas, kartoninis, juodos spalvos. Numeruota 300 lapų. Formuliaras – lotynų, vokiečių, lietuvių kalbomis, įrašai – lotynų, lietuvių kalbomis.

8. Krikšto metrikų knyga (*Upynos bažnyčios apkrikštytųjų metrikų 1920 m. sauis – 1925 m.*). Apima 1920–1925 m. laikotarpį. Viršelis kietas, kartoninis, rudos spalvos. Numeruoti 66 lapai (prirašyta l. 1–60). Formulias, įrašai – lietuvių kalba.

9. Krikšto metrikų alfabetinis sąrašas (*Алфавитъ родившихся от 1849 года Упинскаго филияльного костела*). Apima 1828–1908 m. laikotarpį. Gale – Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės brolijos narių sąrašai, apima 1852–1864 m. laikotarpį. Viršelis kietas, kartoninis, melsvos spalvos, nugarėlė aptraukta ruda oda. Nenumeruoti 154 lapai. Įrašai – rusų, lenkų kalbomis.

10. Krikšto metrikų alfabetinio sąrašo sąsiuvinis. Apima 1912–1931 m. laikotarpį. Aukų sąrašas apima 1926–1930 m. laikotarpį. Viršelis kietas, kartoninis, rudos spalvos. Numeruota 115 lapų (prirašyta l. 1–50v). Formulias ir įrašai – lietuvių kalba.

Ikivedybinių apklausų knygos

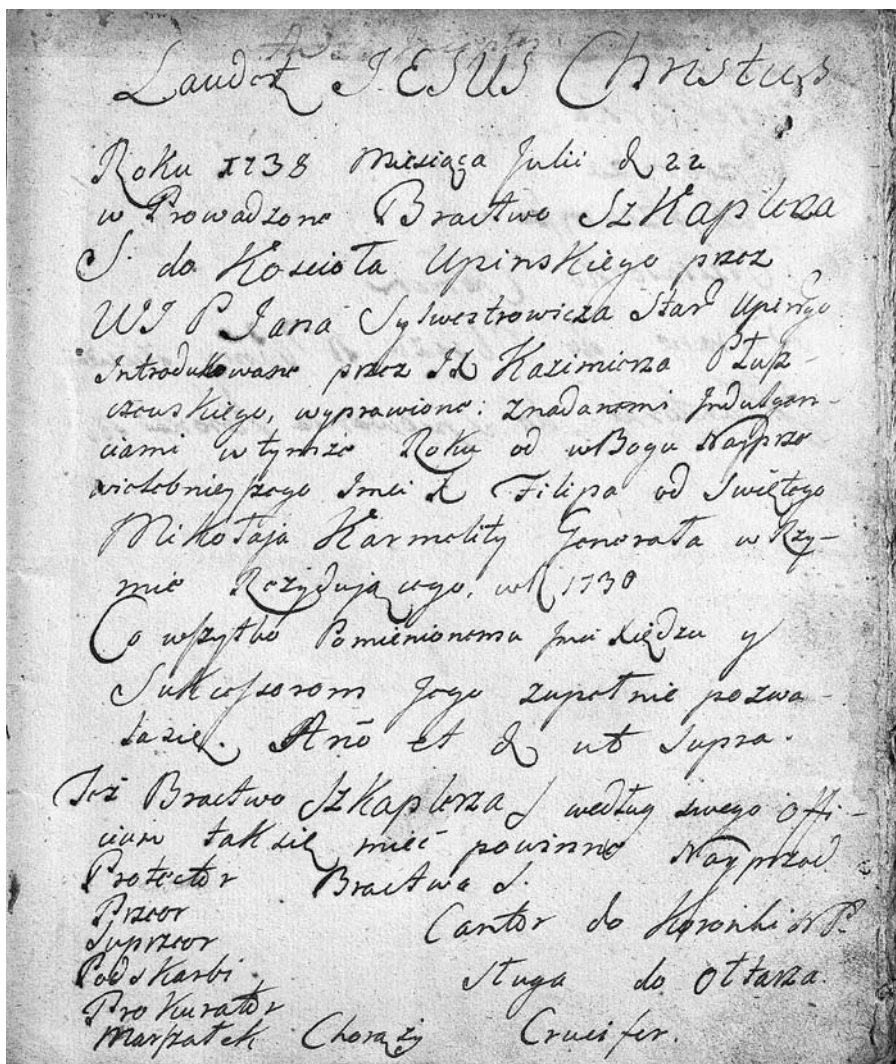
11. Ikivedybinių apklausų knyga (*Книга для записи предбрачныхъ показаніи Тельшевской Самогитской Епархіи Гир... прихода Упинской филии*). Apima 1913–1921 m. laikotarpį. Viršelis popierinis, rudos spalvos. Knygos gale yra tamsiai raudonos spalvos apskritas lako antspaudas. Numeruoti 83 lapai (prirašyta l. 1–79). Formulias – rusų kalba, įrašai – rusų, lietuvių kalbomis.

Jungtvių metrikų knygos

12. Jungtvių registracijos knyga (*Register der Eheschliessungen. Liber copulatorum ecclesiae der römisch katholischen Kirchen-(Kultus-) Gemeinde in Upina, Kries Skaudwile*). Apima 1917–1919 m. laikotarpį. Viršelis kietas, kartoninis, juodos spalvos. Numeruota 150 lapų (prirašyta l. 1–18). Formulias ir įrašai – vokiečių, lotynų kalbomis.

13. Jungtvių registracijos knyga (*Upynos bažnyčios jungtvių protokolų knyga nuo 1922 m. iki 1929 m.*). Apima 1922–1929 m. laikotarpį. Viršelis kietas, kartoninis, juodos spalvos. Knygos gale yra raudonos spalvos apskritas lako antspaudas. Numeruoti 96 lapai (prirašyta l. 1–95). Formulias ir įrašai – lietuvių kalba.

14. Jungtvių registracijos knyga (*Upynos bažnyčia jungtvių užrašai 1929-05-05 – 1937-05-09*). Apima 1929–1937 m. laikotarpį. Viršelis kietas, kartoninis, juodos spalvos. Knygos gale yra raudonos spalvos apskritas lako antspaudas. Numeruota 80 lapų. Formulias ir įrašai – lietuvių kalba.

Škaplieriaus brolijos 1771–1802 m. knygos puslapis

Mirties metrikų knygos

15. Mirties metrikų knyga (*Liber mortuorum Ecclesiae filialis Upinensis 1800–1827 do Girdyskiej*). Apima 1800–1827 m. laikotarpį, Kaltinėnų ir Girdiškės (nuo 1804 m.) parapijas (Upynos filijinė bažnyčia). Viršelis minkštas, popierinis, pilkos spalvos. Knygos gale yra raudonos spalvos apskritas lako antspaudas. Numeruotas 61 lapas. Formulias ir įrašai – lotynų kalba.

16. Mirties metrikų sąsiuvinis – juodraštis. Apima 1903–1913 m. laikotarpi. Viršelis popierinis, kietas. Nenumeruota 110 lapų. Įrašai – rusų kalba.

17. Mirties metrikų knyga (*Sterberegister. Liber mortuorum ecclesiae nuo 1917 m. sausio 6 d. iki 1940 m. VIII 8 d. der romischen-katholischen Kirchen-(Kultus) Gemeinde in Upino Kreis Skaudwile*). Apima 1917–1940 m. laikotarpi. Viršelis kietas, juodos spalvos. Numeruota 200 lapų (prirašyta l. 1–199). Formulias – vokiečių kalba, įrašai – lietuvių kalba.

18. Mirties metrikų knyga (*Mirimo metrikų knyga nuo 1940 iki 1959 m.*). Apima 1940–1959 m. laikotarpi. Viršelis kietas, kartoninis, žalios spalvos. Numeruota 150 lapų. Formulias, įrašai – lietuvių kalba.

Brolijų knygos

19. Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės brolijos narių sąrašų knyga. Apima 1771–1802 m. laikotarpi. Viršelis pusketis, rudos spalvos odos. Nenumeruoti 77 lapai. Įrašai – lotynų, lenkų kalbomis.

20. Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės brolijos narių sąrašų knyga (*Liber confraternitatis sacratissimi Scapularis B.V. Mariae de monte Carmelo. 1803–1851*). Apima 1803–1851 m. laikotarpi. Viršelis popierinis, žalios spalvos. Nenumeruota 80 lapų. Formulias – lotynų kalba, įrašai – lenkų kalba.

21. Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės brolijos narių sąrašų knyga. Apima 1895–1901 m. laikotarpi. Viršelis popierinis, pilkos spalvos. Nenumeruoti 46 lapai (prirašyta l. 1–9). Įrašai – lenkų kalba.

22. Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės brolijos narių knyga (*Škaplieriaus brolijos narių knyga*). Apima 1936–1949 m. laikotarpi. Viršelis kietas, juodos spalvos. Numeruota 120 puslapių (prirašyta p. 1–34). Formulias, tekstas – lietuvių kalba.

23. Gyvojo Rožančiaus brolijos sąsiuvinis (*Upynos bažnyč. Gyvojo Rožančiaus Brolijos 1925 m.*). Apima 1925 m. laikotarpi. Viršelis minkštas, juodos spalvos. Numeruota 40 lapų (prirašyta l. 1–12). Formulias, tekstas – lietuvių kalba.

24. Gyvojo Rožančiaus brolijos narių knyga (*Rožančiaus brolijos narių knyga*). Apima 1928–1949 m. laikotarpi. Viršelis minkštas, juodos spalvos. Numeruota 120 puslapių (prirašyta p. 1–23). Formulias, tekstas – lietuvių kalba.

Kursorijų (gaunamų), siunčiamų raštų knygos

25. Gaunamų (kursorijų) raštų knyga (*Книга для входящихъ бумагъ Упинской филии отъ 1887 г.*). Apima 1887–1912 m. laikotarpi. Raštai siųsti

Batakių dekanato dvasininkams iš Telšių (Žemaičių) Romos katalikų vyskupijos dvasinės konsistorijos ir vyskupo, Romos popiežiaus, Rusijos raudonojo kryžiaus draugijos, vidaus reikalų ministro, Centrinio statistikos komiteto, Kauno gubernijos valdybos, Raseinių apskr. bajorų vadovo ir kt. Viršelis kietas, kartoninis, rudos spalvos. Numeruoti 94 lapai (prirašyta l. 1–93). Formuliaras – rusų kalba, įrašai – rusų, lotynų, lenkų, lietuvių kalbomis.

26. Gaunamų (kursorijų) raštų knyga (*Консиссторские указы и епископские циркуляры. 1913 г.*). Apima 1913–1949 m. laikotarpį. Raštai siūsti Batakių dekanato dvasininkams iš Telšių (Žemaičių) iš Telšių (Žemaičių) Romos katalikų vyskupijos dvasinės konsistorijos ir vyskupo, vidaus reikalų ministro, Lietuvių draugijos komisijos ir kt. Viršelis kietas, kartoninis, juodos spalvos. Numeruota 130 lapų (prirašyta l. 1–28, 129v). Formuliaras – rusų kalba, įrašai – rusų, lotynų, lietuvių kalbomis.

27. Siunčiamų raštų registravimo sąsiuvinis (*Упынос парapijos сиунчiamų jų рашту регистрациjos knyga 1899–1909*). Apima 1899–1909 m. laikotarpį. Raštai siūsti Batakių dekanato parapijoms, Raseinių apskrities valsčių valdyboms. Viršelis kietas, kartoninis, rudos spalvos. Numeruoti 57 lapai (prirašyta l. 1–56). Formuliaras – lietuvių kalba, įrašai – rusų kalba.

28. Siunčiamų raštų registravimo sąsiuvinis (*Сиунчiamų рашту регистрациja 1908–1910*). Apima 1908–1910 m. laikotarpį. Raštai siūsti Batakių dekanato parapijoms, Raseinių apskrities valsčių valdyboms. Viršelis minkštas, popierinis, žalios spalvos. Numeruoti 42 lapai. Formuliaras – lietuvių kalba, įrašai – rusų kalba.

Vizitacijos, inventoriai

29. Inventorius (*Inwentarz kościola filialnego Upińskiego z roku 1828*). Apima 1828 m. laikotarpį. Viršelis popierinis, kreminės spalvos. Numeruoti 8 lapai (prirašyta l. 2–7). Formuliaras ir įrašai – lenkų kalba.

30. Inventorius (*Inwentarz kościola filialnego Upińskiego w parafii Girdyskiey położonego z roku 1830*). Apima 1830 m. laikotarpį. Viršelis popierinis, kreminės spalvos, viršutinis išplėštas. Numeruoti 6 lapai. Formuliaras ir įrašai – lenkų kalba.

31. Inventorius (*Inwentarz filialnego Upińskiego kościola 1850 roku*). Apima 1850 m. laikotarpį. Viršelis popierinis, tapetinis (su gėlytėmis). Numeruoti 4 lapai (l. 1–2 apiplyšę), perrišti siūlu, su apskritu raudono lako antspaudu. Formuliaras ir įrašai – lenkų kalba.

32. Inventorius (*Инвентарь Упинскаго Римско католическаго филиалнаго костела. Составленъ 1869 года*). Apima 1869 m. laikotarpį. Viršelis

popierinis. Numeruoti 4 lapai, perrišti siūlu, su apskritu raudono lako antspaudu. Formulias ir įrašai – rusų kalba.

33. Inventorius (*Инвентарь Унинскаго Римско-католическаго филияльнаго костела въ Гирдышскомъ приходѣ составленный въ 1884 году*). Apima 1884 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruoti 5 lapai (prirašyta 4 l.), perrišti siūlu, su apskritu raudono lako antspaudu. Formulias ir įrašai – rusų kalba.

34. Inventorius (*Инвентарь Унинскаго Римско-католическаго филияльнаго костела въ Гирдышскомъ приходѣ составленный въ 1886 году*). Apima 1886 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruoti 5 lapai, perrišti siūlu, su apskritu raudono lako antspaudu. Formulias ir įrašai – rusų kalba.

35. Inventorius (*Инвентарь Унинскаго Римско-католическаго филияльнаго костела Гирдышскаго прихода составленный въ 1908 году*). Apima 1908 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruoti 4 lapai, perrišti siūlu, su apskritu raudono lako antspaudu. Formulias ir įrašai – rusų kalba.

36. Inventorius (*Upynos bažnyčios inventorius, surašytas priimant kun. J. Pu-leškiui nuo kun. Ign. Spudo 1918 m. lapkričio 12 d.*). Apima 1918 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruoti 4 lapai, perrišti siūlu, su apskritu raudono lako antspaudu. Formulias ir įrašai – lietuvių kalba.

37. Inventorius (*Upynos bažnyčios inventorius 1919*). Apima 1919 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruoti 5 lapai (prirašyta 4 l.). Formulias ir įrašai – lietuvių kalba.

38. Inventorius (*Žemaičių vyskupija. Batakių dekanato Upynos bažnyčios inventorius*) su vėlesniais įrašais. Apima 1923–1934 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruoti 24 lapai (prirašyta l. 1–9), perrišti siūlu, su apskritu raudono lako antspaudu. Formulias ir įrašai – lietuvių kalba.

39. Vizitacija (*Kaltinėnų dekanato pažymėjimas apie Upynos parapijos stovį 1929 m.*). Apima 1929 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruoti 5 lapai. Formulias ir įrašai – lietuvių kalba.

40. Vizitacija (*Kaltinėnų dekanato pažymėjimas apie Upynos parapijos stovį 1930 m.*). Apima 1930 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruoti 5 lapai. Formulias ir įrašai – lietuvių kalba.

41. Vizitacija (*Kaltinėnų dekanato pažymėjimas apie Upynos parapijos stovį 1931 m.*). Apima 1931 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruoti 5 lapai. Formulias ir įrašai – lietuvių kalba.

42. Vizitacija (*Kaltinėnų dekanato pažymėjimas J. E. Telšių vyskupui apie Upynos parapijos stovį 1931 m.*). Apima 1931 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruoti 5 lapai. Formulias ir įrašai – lietuvių kalba.

43. Vizitacija (*Kaltinėnų dekanato pažymėjimas apie Upynos parapijos stovį 1935 m.*). Apima 1935 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruoti 5 lapai. Formuliaras ir įrašai – lietuvių kalba.

44. Inventorius. Apima 1973 m. Sąsiuvinis, 12 languotų lapų. Tekstas – lietuvių kalba.

Kitos

45. Sąrašas norinčių priklausyti Upynos cirkului 1913 m. (*Списокъ жителей Гурдиского и др. приходовъ, желающихъ принадлежать къ Упинскому циркулу*). Viršelis popierinis. Numeruota 13 lapų. Formuliaras ir tekstas – rusų kalba.

46. Parapijiečių sąrašų knyga (*Statystika 1928 m.*). Apima 1928 m. laikotarpį. Parapijiečių sąrašai sudaryti pagal kaimus, gale yra jų sąrašas (l. 61). Viršelis kietas, juodos spalvos. Numeruota 100 lapų (prirašyta l. 1–61). Formuliaras, įrašai – lietuvių kalba.

47. Aukų knyga (*Книга для записыванія пожертвованныхъ предметовъ Упинскому филиальному костелу*). Apima 1887–1922 m. laikotarpį. Viršelis kartoninis, rudos spalvos. Numeruoti 46 lapai (prirašyta l. 1–4). Formuliaras – rusų kalba, tekstas – rusų, lietuvių kalbomis.

48. Pirmosios šventosios Komunijos sąsiuvinis (*Pirmoji šv. Komunija 1925–1937*). Apima 1925–1937 m. laikotarpį. Viršelis popierinis, juodos spalvos. Numeruoti 32 lapai. Formuliaras, tekstas – lietuvių kalba.

49. Sutvirtinimo sakramentą gavusiųjų sąrašų sąsiuvinis (*Sutvirtinimas 1923–1941*). Apima 1923–1941 m. laikotarpį. Viršelis minkštas, juodos spalvos. Numeruotas 61 lapas. Formuliaras, tekstas – lietuvių kalba.

50. Sutvirtinimo sakramentą gavusiųjų sąrašų sąsiuvinis (*Sutvirtintieji 1931 m.*). Apima 1931 m. laikotarpį. Viršelis popierinis. Numeruota 12 lapų. Formuliaras, tekstas – lietuvių kalba.

51. Įvairūs 1861–1914 m. dokumentai: 1880 m. Telšių (Žemaičių) katalikų vyskupijos dvasinės konsistorijos, 1914 m. Kauno gubernatoriaus įsakai, Žemaičių vyskupų raštai, 1913 m. sausio 13 d. raštas Žemaičių (Telšių) konsistorijai dėl Upynos cirkulo steigimo, 1913 m. spalio 3 d. Telšių (Žemaičių) katalikų vyskupijos dvasinės konsistorijos įsakas dėl cirkulo steigimo su nurodytomis ribomis, 1873–1876 m. šauktinių sąrašas (1 lapas), kiti 1861–1866 m. sąrašai, surinktos aukos parapijos reikalams iki Pirmojo pasaulinio karo pradžios (prirašyta p. 181–190, tušti p. 193–200), gyvojo Rožančiaus brolijos 1917 m. segtuvas (numeruota p. 201–208, 211–220, 251–252). Tekstas – rusų, lotynų kalbomis.

52. Kun. Jono Kuso parengtas Upynos bažnyčios foto albumas. Apima 1970–1975 m. laikotarpį. Viršelis kietas, aptrauktas žalia oda. Nenumeruota 30 lapų (pirašyta l. 1–19). Pateikta glausta bažnyčios istorija, architektūra, inventorius, šventoriuje palaidoti asmenys, sudarytas parapijos žemėlapis, kaimų, tarnavusių kunigų sąrašas (nuo 1706 m. bažnyčią pastačiusio Ignaco Bielskio), glaustos jų biografijos, iš parapijos kilę kunigai, bažnyčios maršalkos, komiteto narių, aukotojų sąrašai. Albume 50 lapų (užpildyta l. 1–39). Tekstas – lietuvių kalba.

53. Klemensas Lovčikas, *Upynos parapijos Švč. Mergelės Marijos Vardo bažnyčios istorija*: [Mašinraštis, fotografijos], 2010, [112] l.

54. Marijona Čilvinaitė – įvairūs rankraščiai apie Upynos miestelį, apylinkes, bažnyčią ir kt.

LNMMB rinkinys (f. 108, b. 1–16)

1. Procesų knyga (*Liber processum scriptus per me X. Stanislaum Tarwid Commendantum Ecclesiae Upinensis Anno 1737 Die 15 Septembris*). Apima 1737–1778 m. laikotarpį. Žemaičių vyskupų potvarkiai, pranešimai, universalai Žemaičių vyskupystės dekanams. Knygos formatas 33,7 × 19 cm. Numeruoti 94 lapai. Formulias – lotynų, raštai – lenkų, lotynų kalbomis.

2. Procesų knyga. Apima 1850–1879 m. laikotarpį. Rusijos vyriausybės, Žemaičių vyskupo įsakai, potvarkiai, universalai, raštai ir kt. Batakių dekanui, vyskupo Motiejaus Valančiaus raštai (l. 28–29, 39, 40, 47–50, 54–60, 62–63, 69–71). Viršelis kartoninis, rudos spalvos, nugarėlė (suplyšusi) ir kampai odiniai. Knygos formatas 36 × 21,7 cm. Numeruoti 95 prirašyti lapai, likę tušti. Raštai – lenkų, lotynų, rusų, lietuvių kalbomis.

3. Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės brolijos knyga (*Xięga Bractwa Nayszwiętszey Panny Szkaplerney przy Kościele filialnym Upińskim exystujacego 1809 roku augusta 2 dna czasu wizyty generalney sporządzano*). Apima 1809–1857 m. laikotarpį. Nuostatai, pajamų-išlaidų apyskaita. Viršelis kartoninis (išgraužtas kirvarpų), rudos spalvos. Knygos formatas 32,7 × 19 cm. Knygos gale yra apskritas raudonos spalvos lako antspaudas, siūlas nutrauktas. Numeruoti 43 lapai (pirašyta l. 1–18). Formulias – lotynų kalba, įrašai – lenkų kalba.

4. Vizitacija (*Wizyta kościoła Upińskiego z roku 1827*). Apima 1827 m. laikotarpį. Viršelis minkštas, kreminės spalvos. Segtuvas apiplėšytais šonais, formatas 34,5 × 21,8 cm. Numeruoti 9 lapai (pirašyta l. 1–8). Formulias ir įrašai – lenkų kalba.

5. Vizitacija (*Wizyta filij Upińskiej u parafii Girdyskiej położoney z roku*

1831). Apima 1831 m. laikotarpį. Viršelis minkštas, kreminės spalvos. Segtuvo formatas 36,4 × 23 cm. Numeruoti 8 lapai. Formuliaras ir įrašai – lenkų kalba.

6. Vizitacija (*Wizyta kościoła filialnego Upińskiego z roku 1839*). Apima 1839 m. laikotarpį. Viršelis minkštas, žydros spalvos. Segtuvo formatas 34,3 × 21,8 cm. Numeruoti 6 lapai. Formuliaras ir įrašai – lenkų kalba.

7. Vizitacija (*Wizyta kościoła filialnego Upińskiego z roku 1842*). Apima 1842 m. laikotarpį. Viršelis minkštas, žalios spalvos. Segtuvo formatas 34,2 × 21,5 cm. Numeruoti 5 lapai (prirašyta l. 1–4). Formuliaras ir įrašai – lenkų kalba.

8. Vizitacija (*Wizyta kościoła Upińskiego 1844 roku*). Apima 1844 m. laikotarpį. Viršelis minkštas, žalios spalvos. Segtuvo formatas 34,4 × 21,9 cm. Numeruoti 7 lapai (prirašyta l. 1–6). Formuliaras ir įrašai – lenkų kalba.

9. Vizitacija (*Wizyta Upińskiego filialnego kościoła 1845 roku*). Apima 1845 m. laikotarpį. Viršelis minkštas, žalios spalvos. Segtuvo formatas 35,2 × 22 cm. Numeruoti 3 lapai. Formuliaras ir įrašai – lenkų kalba.

10. Inventorius. Apima 1850 m. laikotarpį. Segtuvo formatas 35,5 × 22,2 cm. Numeruoti 8 lapai. Įrašai – lenkų kalba.

11. Vizitacija (*Генеральная визитация Упинского костела Гурдышского прихода 1886 года*). Apima 1886 m. laikotarpį. Viršelis kartoninis, tamsiai mėlynos, juodos spalvos. Segtuvo formatas 37,3 × 23,1 cm. Numeruoti 4 lapai, perrištas siūlu, su apskritu raudono vaško antspaudu. Formuliaras ir įrašai – rusų kalba.

12. 1909 m. sudarytas bažnytinės žemės su bažnyčia, klebonijos sklypu (0,66+0,23+0,55 dešimtinių) planas (iš viso 34,19 dešimtinės, kopija padaryta pagal 1855 m. originalą). Aplink juosiamą Upynos miestelio ir kaimo valstiečių valdų. Popierius, akvarelė, tušas, formatas 45,5 × 32,7 cm. Tekstas – rusų kalba.

13. 1911–1918 m. bažnytinės žemės planas. Sužymėtos žemės ūkio naudmenos (pūdymai, dobilai, rugiai, avižos, miežiai), iš viso 8 sklypai. Popierius, akvarelė, tušas, formatas 37 × 23,5 cm. Tekstas – lietuvių kalba.

14. Įvairūs – kunigų Vladislavo Minioto, Stanislovo Pauliukevičiaus susirašinėjimas su Žemaičių dvasine konsistorija, Kauno apskr. valstybės pajamų ir išdo valdyba, Raseinių apskr. taikos tarpininku, pristavų, Batakių dekanu, Skaudvilės vls. valdyba. Apima 1844–1884 m. laikotarpį. Numeruoti 23 lapai.

15. Kun. Januševskio laiškas Upynos filialistui dėl malksnų pardavimo bei paskolinimo, 1864-09-03. Numeruoti 2 lapai.

16. Buv. Skaudvilės vls. Upynos kaimo valstybinių valstiečių, jiems skirtų žemės sklypų ir išperkamųjų mokesčių 1874 m. sąrašas (*Именной списокъ селеніи Упинно в Скавдвильской волости Россіенскаго уѣзда*). Viršelis kartoninis, rudos, juodos spalvos. Knygos formatas 35,8 × 22,3 cm. Numeruoti 8 lapai (prirašyta l. 1–7), numeruotos 49 pavardės. Formuliaras ir tekstas – rusų kalba.

GIRDIŠKĖS BAŽNYČIOS ARCHYVO KATALOGAS

1. Krikšto metrikų knyga. Apima 1931–1939 m. laikotarpį. Viršelis kietas, rudos spalvos. Numeruota 150 lapų. Formuliaras, įrašai – lietuvių kalba.

2. Krikšto metrikų knyga (*Girdiškės parapijos gimusių ir pakrikštytų metrikų juodraštis nuo 1939 m. – 1947*). Apima 1939–1947 m. laikotarpį. Viršelis kietas, juodos spalvos. Numeruoti 197 lapai (prirašyta l. 1–174v). Formuliaras, įrašai – lietuvių kalba.

3. Krikšto metrikų ir sąrašo knyga. Apima 1917–1931 m. laikotarpio Upynos sąrašą ir 1942 m. laikotarpio Girdiškės metrikus. Viršelis minkštas, kartoninis. Nenumeruoti 53 lapai (prirašyta l. 3–50). Formuliaras, įrašai – lietuvių kalba.

4. Ikivedybinių apklausų knyga. Apima 1860–1868 m. laikotarpį. Viršeliai neišliko. Numeruoti 99 lapai. Formuliaras ir įrašai – rusų kalba (saugoma LNM).

5. Jungtusių metrikų knyga. Apima 1922–1930 m. laikotarpį. Viršelis kietas, kartoninis, rudos spalvos. Numeruoti 95 lapai. Įrašai – lietuvių kalba.

6. Mirties metrikų knyga. Apima 1940–1948 m. laikotarpį. Viršelis kietas, kartoninis, juodos, mėlynos spalvos. Numeruoti 152 lapai (prirašyta l. 1–46v). Formuliaras, įrašai – lietuvių kalba.

7. Procesų knyga. Apima 1830–1841 m. laikotarpį. Viršelis kietas, kartoninis, nugarėlė rudos spalvos odos (dalis nuplyšusi). Numeruota 118 lapų. Formuliaras – lenkų kalba, raštai – lenkų, lotynų, rusų kalbomis (saugoma LNM).

8. Parapijiečių sąrašas. Apima 1927 m. laikotarpį. Viršeliai neišliko. Numeruoti 72 lapai (prirašyta l. 1–62; kaimų rodyklė l. 64–65). Įrašai – lietuvių kalba.